

IT-arbejdspladser

Faktaark fra branchevejledning "Når klokken ringer"
til grundskolen og STX

**Branche
Fællesskab
Arbejds miljø**
Velfærd og Offentlig administration

Indhold

- 4 **IT-arbejdspladser overalt**
- 4 **Indretning af IT-arbejdspladser**
- 5 **APV af lærerarbejdspladser**
- 5 **Udstyr**
- 6 **Webetik for børn og unge**

Udgivet af BrancheFællesskabet
for Arbejds miljø Velfærd og
Offentlig administration
Arbejds miljøsekretariatet
Studiestræde 3,3. sal
1455 København K
Januar 2014
Revideret september 2018
ISBN: 87-92364-46-2

Styregruppen bag denne branchevejledning består af:
Danmarks Lærerforening (DLF)
Uddannelsesforbundet
FOA Fag og Arbejde
KL
Ministeriet for Børn, Undervisning og Ligestilling

Projektleder: Peter Klingenberg
Dtp og sats: Tegnestuen Trojka
Arbejds miljøfaglig konsulent, Grontmij A/S
Foto: Martin Dam Kristensen

BFA

Branche
Fællesskab
Arbejds miljø
Velfærd og Offentlig administration

Om faktabladet

Faktabladet er en del af branchevejledningen "Når klokken ringer", der beskriver både arbejdsmiljølovgivningens krav og de standarder, som arbejdsgivere og faglige organisationer inden for undervisningsområdet er enige om at anbefale. Formuleringer med "skal" og "må ikke" er som udgangspunkt lovkrav mens formuleringer med "bør" eller lignende er anbefalinger. Psykisk arbejdsmiljø er ikke omfattet af vejledningen, men du kan finde materialer om emnet på arbejdsmiljoweb.dk/trivsel.

Læsevejledning

Faktabladet kan bruges både i forbindelse med ny- og ombygning, APV og den løbende vurdering af sikkerheden og arbejdsmiljøet, fx ved hjælp af risikovurdering.

Du kan hente de enkelte faktablade fra branchevejledningen eller den samlede vejledning på arbejdsmiljoweb.dk/klokken.

Beskyttelse af ansatte og elever

Arbejdsmiljøloven gælder som udgangspunkt kun for de ansatte på skolen. Loven gælder dog også for elever, der udfører arbejdslignende aktiviteter.

Læs mere:

AT-vejledning nr 4.01.7: Elevers anvendelse af stoffer og materialer i grundskolen
Find den på at.dk ved at søge på 4.01.7

Læs mere:

AT-vejledning nr 4.01.9: Elevers praktiske øvelser på det gymnasiale område
Find den på at.dk ved at søge på 4.01.9

LÆS MERE

om bestemmelserne i AT-vejledning D.2.3 om skærmarbejde.

Find den på at.dk ved at søge på D.2.3

IT-arbejdspladser overalt

Med bærbare computere, tablets, smartphones og interaktive tavler har it-arbejdspladserne spredt sig rundt på skolen, så der i dag bliver arbejdet med It overalt i klasselokaler, på gange, i kantiner og i udearealerne.

I arbejdsmiljømæssig forstand gælder reglerne for indretning af it-arbejdspladser både de faste arbejdssteder med stationære computere og arbejdet med bærbare computere, hvis man bruger dem mindst to timer dagligt. Reglerne gælder som udgangspunkt kun ansatte, men ifølge Arbejdstilsynet er eleverne omfattet af arbejdsmiljøloven, når de arbejder ved computere i forbindelse med undervisning i brug af It og lignende. De anses derimod ikke for omfattet af arbejdsmiljøloven, når de fx bruger computeren til at skrive dansk stil.

Det bør dog være en selvfølgelighed, at hverken ansatte eller elever udsættes for skadelige påvirkninger i skolen, der også bør arbejde aktivt for at påvirke eleverne, så også de forstår betydningen af på langt sigt at undgå sundhedsskader.

Derfor bør skolens It-arbejdspladser alle indrettes efter arbejdsmiljøreglerne, som er beskrevet i AT-vejledning om skærmarbejde.

Indretning af it-arbejdspladser

Områder med arbejdspladser, hvor der bliver brugt bærbare computere m.v. bør være dækket af trådløst internet. De enkelte arbejdspladser bør være indrettet med stik til opladning af bærbare computere, tablets, smartphones, så gulvarealer ikke flyder med forlængerledninger. Arbejdspladser til elever bør være indrettet, så det er muligt at arbejde både siddende og stående, dvs. med både bord og stol, der kan indstilles i højden.

For lærerarbejdspladser er det et krav at arbejdsbordene let skal kunne stilles i højden til forskellige opgaver og personer. Bordene bør være eldrevne, og stolene bør være med gaspatron.

Der gælder særlige bestemmelser, når medarbejderen regelmæssigt og i en ikke ubetydelig del af arbejdstiden arbejder ved en skærm. Som tommelfingerregel gælder de særlige bestemmelser, når den enkelte medarbejder så godt som hver arbejdsdag arbejder ved en skærm i ca. to timer eller mere.

Vær opmærksom på evt. særlige forhold vedrørende lys og lysreflekser i skærme, samt anbefalinger om vinduer, gardiner og udvendig solafskærmning. Ikke mindst når det gælder redigering af video, er det vigtigt med optimale lysforhold, lige meget om redigeringen foregår på faste computere, bærbare computere, tablets eller smartphones. Selv om redigering i dag foregår på bærbare enheder, kan det derfor være en god idé at etablere redigeringsrum med gode muligheder for at regulere lyset og sikre at de ergonomiske forhold tænkes med.

Det rigtige udstyr. Del af tema om kontorarbejdspladsen på arbejdsmiljøweb Arbejde ved computer. En branchevejledning fra BFA Kontor.

Kravene til indretning findes i

- **AT-vejledning A.1.15 om arbejdspladsens indretning og inventar.**
Find den på at.dk ved at søge på A.1.15
- **AT-vejledning D.2.3 om skærmarbejde.**
Find den på at.dk ved at søge på D.2.3

Et virvar af ledninger

Hverken klasselokaler eller andre arbejdssteder er designet til de mange bærbare computere, som indgår i undervisningen i dag. Et af de største problemer er, at der ikke er strømstik nok, og at gulvene derfor ofte er dækket af et virvar af ledninger, forlængerledninger og tromlebokse, som kan falde over.

Den optimale løsning er, at der er strømstik i gulvet ved hver arbejdsplads. Strøm hængende ned fra loftet er en dårlig løsning, da man risikere, at eleverne bruger ledningerne som gynger.

Strøm trukket langs væggene er en anden mulig løsning. Endelig kan skolen minimere behovet for opladning i undervisningssituationen, ved at etablere skabe med strømstik til opladning.

Gulvet

Linoleum er velegnet. Det kan fås som ledende belægning, hvis der er behov for bortlede statisk elektricitet. Udførelse af gulvarbejde med ledende linoleum bør foregå i samråd med belægningsleverandøren.

Jording skal foretages af autoriseret el-installatør.

Rengøring

Den store udfordring for rengøringen er ledninger, som ligger løst på gulvet. Rummet skal som udgangspunkt være indrettet, så der ikke er maskiner eller installationer, som gør det umuligt eller besværligt at gøre rent i lokalet. Det anbefales at samle ledninger i ledningsskinner under bordene.

LÆS MERE

Det rigtige udstyr. Læs mere på arbejdsmiljoweb.dk/kontor-udstyr

Arbejde ved computer. En branchevejledning fra BFA Kontor. Læs mere på bfakontor.dk/vejledninger/arbejde-ved-computer

APV af lærerarbejdspladser

Lærernes arbejde uden for undervisningssituationen skal opfylde arbejdspladslovgivningen, som beskrevet i afsnittet om It-arbejdspladser. I forbindelse med skolens arbejdspladsvurdering bør man analysere følgende:

- De fysiske rammer i rummet
- Lysforhold
- Temperaturforhold i lokalet
- Udstyrets varmeafgivelse (Watt)
- Ventilationsmuligheder
- Rengøring
- Støj
- Pladsforhold
- Borde og stole
- Skærmstørrelser og skærmindstilling
- Brug af mus
- Adgang til strømstik
- Software og dets anvendelighed
- Printerens placering og støjniveau

Udstyr

Interaktivt tavle og projektor

Interaktive tavler er ofte kommet ind i klasselokalet, uden at man har gjort ordentligt plads til dem. Det er vigtigt, at der er plads omkring dem, så stole, borde og skabe ikke står i vejen, når man skal bruge dem.

Det er også vigtigt, at placere de interaktive tavler eller projektorer, så der kommer færrest mulige gener fra dagslyset. Dagslyset kan både blænde og gøre det svært at se indholdet på tavlerne.

Projektorernes pærer har en begrænset levetid og nogle har en tendens til at blive svagere med tiden, så det bliver svært at se skærbilledet. Vær også opmærksom på, at billige projektorer har en tendens til at være meget støjende.

Nye krav

Det er nødvendigt at være opmærksom på, at krav og muligheder ændrer sig. Og når man skal leve op til arbejdsmiljølovens krav, må man være villig til at følge disse ændringer.

En tommelfingerregel er at bruge fontstørrelse 24 + fonte uden fødder (sans serif), så alle kan se skærbilledet - også fra de bagerste rækker. Brug helst RGB-farver, da indholdet ellers risikerer at se helt anderledes ud via projektor eller på den interaktive, tavle end på den computer eller tablet, hvor det oprindeligt er lavet.

Bærbare computere og netbooks

Mange skoler køber Netbooks, der har lille skærm og lille tastatur. Fordelen er prisen samt et meget lille strømforbrug, så de ikke behøver at være tilsluttet elnettet hele tiden. Ulempen er, at de små skærme og tastaturer ikke understøtter ergonomisk korrekte arbejdsstillinger, og de derfor ikke nødvendigvis lever op til arbejdsmiljølovgivningen. Derfor skal der sættes rammer for den tidsmæssige udstrækning af brugen af dem. Man kan derudover også gøre det muligt at tilslutte eksterne tastaturer og mus,

iPad og andre tablets

Tablets er fleksible og meget mobile, men der er ergonomisk udfordringer ved dem. Dels kan de være svære at placere i arbejdsvenlige vinkler, og dels er det virtuelle tastatur anstrengende at bruge.

Både lærere og elever bør derfor have mulighed for at bruge eksterne tastaturer og mus i forbindelse med brug af tablets. Det kan være i form af docking stationer eller via blue tooth.

Webetik for børn og unge

Det er vigtigt, at børn og unge kan færdes sikkert og trygt på nettet – også når de søger informationer i forbindelse med skolearbejdet. IT- og Telestyrelsen samarbejder med Medierådet for Børn og Unge og UNI-C om at udgive materiale, der kan inspirere lærere til at undervise i it-sikkerhed og webetik på de danske skoler.

SE MERE OM WEBETIK

Find det på emu.dk/modul/webetik

MINE NOTER

A series of horizontal dotted lines spanning the width of the page, providing a guide for writing.

IT-arbejdspladser

Faktaark fra branchevejledning
"Når klokken ringer" til grundskole og det
almene gymnasium

Et fremtidssikret arbejdsmiljø

Et godt samarbejde er væsentligt for et godt arbejdsmiljø nu og i fremtiden. Derfor samarbejder arbejdsgivere og arbejdstagere i BFA om at udvikle information, inspiration og vejledning.

Vi udarbejder konkrete værktøjer, så arbejdspladserne kan handle og forebygge lokalt. Vi præsenterer ambitiøse forebyggende løsninger, som baserer sig på erfaring fra arbejdspladser og på forskning. Løsninger som tager udgangspunkt i de problemer, der skal løses nu og de problemer, som kan opstå.

Det gør vi i enighed – til gavn for ledere, medarbejdere og borgere.

I BrancheFællesskabet for Arbejdsmiljø for Velfærd og Offentlig administration deltager repræsentanter udpeget af arbejdsmarkedets hovedorganisationer.

Hent 'Når klokken ringer' og læs mere om BrancheFællesskabet for Arbejdsmiljø for Velfærd og Offentlig administration på arbejdsmiljoweb.dk.

**Branche
Fællesskab
Arbejdsmiljø**

Velfærd og Offentlig administration